SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:900

av Johanna Rantsi (M)

Stärkt kvalitet och likvärdig tillsyn av förskolor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att överföra tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg från kommunerna till Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för Skolinspektionen att ta över ansvaret för tillståndsprövning och godkännande av fristående förskolor och pedagogisk omsorg och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla barn har rätt till en förskola av hög kvalitet, oavsett var i landet de bor eller vem som driver verksamheten. Valfriheten är viktig och fristående förskolor bidrar till både mångfald och utveckling. Samtidigt måste samma höga krav ställas på kvalitet och trygghet i såväl kommunala som fristående förskolor.

I dag ansvarar Skolinspektionen för tillsynen av kommunala förskolor, medan kommunerna ansvarar för tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Det innebär att kvalitetskontrollen riskerar att se olika ut beroende på i vilken kommun som förskolan är etablerad i. För att säkerställa likvärdiga villkor och en rättssäker tillsyn bör möjligheten att samla ansvaret hos Skolinspektionen undersökas.

Under 2025 presenterade Riksrevisionen rapporten *Likvärdighet i förskolan – statens stöd, uppföljning och tillsyn* (RiR 2025:15). Granskningen visade på brister i dagens system och att kommunernas olika förutsättningar riskerar att påverka tillsynens kvalitet och likvärdighet. Riksrevisionen rekommenderade därför regeringen att säkerställa en mer enhetlig och rättssäker tillsyn och tillståndsprövning. Ett alternativ som lyftes var att Skolinspektionen skulle överta ansvaret. Regeringen har tillsatt en bred utredning om hur förskolans kvalitet och likvärdighet kan stärkas och har därför valt att avvakta ytterligare åtgärder. Det är viktigt att förändringar genomförs på ett genomtänkt och kostnadseffektivt sätt. Samtidigt visar Riksrevisionens granskning att det finns anledning att fortsatt överväga hur tillsynen och tillståndsprövningen kan bli mer likvärdig och rättssäker i hela landet.

Även tillståndsprövningen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg bör ses över. I dag ansvarar Skolinspektionen för motsvarande prövning av fristående grundskolor och gymnasieskolor, medan kommunerna ansvarar för godkännande av fristående förskolor. En gemensam nationell tillståndsprövning skulle kunna bidra till mer likvärdiga bedömningar, minska onödig administration och stärka kontrollen av huvudmän och ägare.

Det ska vara enkelt att driva en förskola med hög kvalitet, men svårt för oseriösa aktörer att etablera sig. En nationell prövning skulle också kunna förbättra möjligheterna att upptäcka brister och säkerställa att verksamheter följer skollagens krav, bland annat när det gäller otillåtna konfessionella inslag.

Föräldrar ska kunna känna sig trygga med att den förskola de väljer håller hög kvalitet. Därför bör möjligheten att samla tillsynen och tillståndsprövningen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg hos Skolinspektionen övervägas.

Johanna Rantsi (M)